MGtE

Földhő Hírlevél

A Magyar Geotermális Egyesület tájékoztató kiadványa
ISSN 2062-9117/ISSN 2062-9125

45
2014. január
XI./1.

Szilveszteri jogszabálydömping

Módosultak a kizárólag energiahasznosítás céljából kitermelt termálvíz szabályozásának végrehajtását szolgáló egyes miniszteri rendeletek.

A Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetsége – AGRYA sajtóközleményben tudatta a 2014. január 1-jével életbe lépő, a mezőgazdászokat – főleg a kertészeket – kedvezően érintő jogszabályi változásokat.

Ahogy fogalmaznak, „a használt termálvíz elhelyezésre szolgáló felszíni létesítmények („termáltavak") helyzetét rendezték, az azokban zajló víztisztítás során előtérbe kerülnek a természetközeli megoldások".

Ennél azonban árnyaltabb a kép. A szóban forgó egyik módosító jogszabály, a 136/2013. (XII. 31.) VM rendelet a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendeletet, valamint a vízkészletjárulék kiszámításáról szóló 43/1999. (XII. 26.) KHVM rendeletet változtatta meg több ponton.

A 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet termálvizeket érintő 34. fejezete jelentős résszel egészült ki: „*A Nátrium-egyenérték % követelményt kizárólag az öntözési hasznosítású befogadók esetén és azok esetében az öntözési időszakban kell alkalmazni.*" Ezek szerint azon befogadók esetében, amelyek vizét nem hasznosítják öntözésre, illetve amelyekbe nem az öntözési időszakban történik a termálvíz bevezetése, nem kell a Nátrium-egyenérték % követelményt alkalmazni. Azokban az esetekben azonban, ahol öntözési célú a befogadó hasznosítása és az öntözési idényben van a bevezetés,

(Folytatás a(z) 2. oldalon)

10 éves a Földhő Hírlevél

Pontosan 10 évvel ezelőtt jelent meg a Földhő Hírlevél első száma

Az olvasónak az első számban írt beköszöntőben úgy fogalmaztam, hogy azzal a reménnyel indítjuk útjának e kiadványt, hogy közelebb hozza egymáshoz a földhőhasznosítással foglalkozó szakembereket, hasznos fóruma lesz értékes gondolatoknak és elképzeléseknek mind az egyesület tagjai, mind a felelős döntéshozók részére.

Őszintén remélem, nem vagyok egyedül, aki úgy gondolja, hogy ez az óhaj teljesült is.

Kevesen tudják, hogy a Földhő Hírlevél megjelenését milyen keserves időszak előzte meg. 2003-ban a Magyar Geotermális Egyesületből kiszakadt a Magyar Termálenergia Társaság, és a maradék egyesület ott maradt vezetőség és cél nélkül. Innen kellett felállni, amit a 2003. május 22-ei új alapszabállyal, illetve új választott tisztségviselőkkel sikeresen megoldottunk. Az év fennmaradó hét hónapja folyamatos küzdelemmel telt a kívülről

(Folytatás a(z) 5. oldalon)

Tartalom

Átalakulnak a vízügyi igazgatási és hatósági szervek 2

Rendeződött a termálvizek felszíni elhelyezésének kérdése..... 5

Egy másik különös vízszintcsökkenés Szegeden 7

Egyesületi hírek..... 8

Rendezvények..... 8

Különös büntetés

Nem mindennapi büntetőügyben keletkezett ítélet 2013. december 31-én. A vádlottak padján Környezet Védelem *ült – volna, ha megjelent volna. Igaz, idézést sem kapott a tárgyalásra. A vádat* Állam Bácsi *képviselte, aki, mint kiderült, saját unokájával szemben indított pert.*

A bíró kérdésére a vádló előadta, hogy Környezet Védelem mohóságával és falánkságával, élősködő életmódjával komoly károkat okozott az Állam család többi tagjának, akik emiatt nem tudták a szükséges mennyiségű terményt beszolgáltatni, ami veszélyeztette az egész közösség életét, illetve helytállását az idegen családokkal szemben. A bíró szerint a vád megalapozott volt, és főbüntetésként a felére csökkentette Környezet Védelem napi fejadagját, továbbá lakhelyelhagyási tilalom alá helyezte őt. Állam Bácsi az ítéletet tudomásul vette, ami így azonnal jogerőre is emelkedett.

A tárgyalóteremből kilépve az elégedett vádló azonnal fölhívta Kormány *nevű testvérét, és csak annyit mondott a telefonba: „*A 220-as módosítása mehet!*"*

A másnapi tudósítások egyöntetűen környezetvédelmi rezsicsökkentésként *értékelték a bíróság döntését.*

(SzG)

(Folytatás a(z) 1. oldalról)

nem lesz lehetőség egyedi határértéket kérni a Nátrium-egyenérték %-ra. Ezt ugyanis törölték azon szennyezők listájából, amelyekre a befogadóba való közvetlen bevezetésre a hatóság megállapíthatta az egyedi határértékek szennyezőanyagok szerinti legkisebb és legnagyobb értékeit, azaz Nátrium-egyenérték % esetében 45 és 90 % közötti értéket. Így tehát az energetikai hasznosítók és a termálfürdők 45 % felett mindenképpen bírságot fizetnek, ha öntözési időszakban öntözési céllal hasznosított felszíni befogadóba eresztik az elhasznált vizet (a gyógyászati célú hasznosítók részére megmaradt a 95 %).

A vízkészletjárulék kiszámításáról szóló 43/1999. (XII. 26.) KHVM rendelet szintén lényeges elemmel egészült ki. Bevezették ugyanis a termálvíz jellegű vízkészletek gazdasági célú vízhasználatán belül a hőellátási kategóriát, ami 2,0-es szorzót kapott. A hőellátásra a következő definíciót vezették be: „a felszín alatti vízkészlet vízilétesítménnyel történő igénybevétele fűtés vagy hűtés céljából, annak hőmérsékletétől függetlenül". Korábban ezt a tevékenységeket az egyéb gazdasági célú osztályba kellett sorolni, és szorzója 7,5 volt. Az egyéb vizeket (így pl. gyógyvizeket) hasznosítók szorzószámai nem változtak.

Az 558/2013. (XII. 31.) Korm. rendelet további lényeges változásokat vezetett be. A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet által meghatározott csatorna- és vízszennyezési bírság szennyező anyagonként meghatározott fajlagos bírságtételeinek szinte mindegyike a felére csökkent. Továbbá 2015. július 1-jétől „a kizárólag energiahasznosítás céljából történő termálvíz kitermelése esetén a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló miniszteri rendelet alapján megállapított kibocsátási határértékeket meglévő és új létesítmény esetében is 2027. december 31-ig kell teljesíteni (átmeneti időszak)".

Ugyancsak az 558/2013 (XII. 31.) Korm. rendelet változtatta meg az ásványi nyersanyagok és a geotermikus energia fajlagos értékének, valamint az értékszámítás módjának meghatározásáról szóló 54/2008. (III. 20.) Korm. rendeletet is. E szerint ezután a kitermelt geotermikus energia után fizetendő bányajáradék nem a kútfejen mért hőmérséklet és a hőcserélő kimenetén mért hőmérséklet különbségével lesz arányos, hanem a kútfejen mért hőmérséklet-30 °C-kal.

A már igen sokszor toldozott-foltozott 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet 11. §-át szintén módosította a fenti kormányrendelet a dőlt betűkkel jelzett részeken:

„(1) A termálvíz gyógyászati, egyéb egészségügyi, továbbá ivóvíz, ásványvíz, fürdővíz, használati meleg víz, hőellátási, villamosenergia-előállítási *és intenzív medencés haltenyésztési célra hasznosítható*.

(2) A termálvíz-hasznosítás tervezésénél a többcélú, ismételt és víztakarékos felhasználásra és a termálvíz *hőtartalmának minél nagyobb mértékű kinyerésére* kell törekedni. Vizsgálni kell az esetleges kísérő gázok hasznosításának lehetőségét is.

(3) Termálvízmű telepítésekor a hasznosításból kikerülő termálvizek ártalommentes elvezetéséről, elhelyezéséről gondoskodni kell. *Ennek során állandó jellegű tavas vizes élőhelyek, többcélú víztározók létesíthetőek és a tavas természetközeli szennyvíztisztítási módszer alkalmazható.*"

2013. december 31-én még egy lényeges esemény történt a kizárólag energiahasznosítás céljából kitermelt termálvíz felhasználását segítő egyes kérdésekben: meghozták a 2053/2013. (XII. 31.) Korm. határozatot. Ebben egyrészt kinyilvánította a kormány egyetértését azzal, hogy a vízgazdálkodásért felelős miniszter a vízgyűjtő-gazdálkodási tervben a vizek jó állapotának elérésére vállalt 2015. évi határidő alól 2027-ig mentességet kezdeményezzen, valamint azzal, hogy a természetvédelemért felelős miniszter felülvizsgálja a Natura 2000 besorolású területeket érintő kötelezettségeket, különösen, ha ezek termálvíz-használattal érintettek. Ha pedig „a termálvíz hasznosítására irányuló gazdasági tevékenység hozzájárul a Natura 2000 besorolású terület fennmaradásához, vagy a besorolását is ez tette lehetővé, a további fennmaradás elősegítése érdekében gondoskodni kell a tevékenység megfelelő támogatásáról."

Átalakulnak a vízügyi igazgatási és hatósági szervek

Jelentős változások léptek életbe 2014. január 1-jétől

2014. január 1-jével jelentősen átalakult a vízügyi igazgatási és hatósági feladatokat ellátó szervezetek rendszere. A vízügyi igazgatási szervként ezután az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF), valamint a területi vízügyi igazgatóságok működnek; a Nemzeti Környezetügyi Intézet (NeKI) környezetvédelmi igazgatási feladataihoz kapcsolódóan sem lát már el vízügyi igazgatási teendőket. A területi vízügyi igazgatóságok száma (12 db) nem változott, működési területük is csak kis mértékben módosult. Korábban a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatóságként és szakhatóságként, valamint a NeKI mellett környezetvédelmi igazgatási szervként jártak el. Ezentúl a korábbi 10 felügyelőség helyett 12 területi vízügyi hatóság jön létre, amelyek vízügyi hatósági és szakhatósági feladatokat kapnak. Környezetvédelmi, vízvédelmi és természetvédelmi hatóságként az ugyancsak újonnan létrejövő 10 területi környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség és az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség (OKTF) jár majd el. Ugyancsak ők lesznek a környezetvédelmi igazgatási szervek, a NeKI pedig a vízvédelmi igazgatási feladatokat kapja, valamint részben a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés is nála marad.

Mindezekről a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint a vízügyi igazgatási, valamint a vízügyi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről 482/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet rendelkezik.

Az 1. és 2. táblázatban a jobb átláthatóság kedvéért összegezzük a fentieket (dőlt betűvel az új (elnevezésű) szervezeteket jelöltük).

	Vízügyi igazgatási szervek	Környezetvédelmi igazgatási szervek	Vízvédelmi igazgatási szerv
Korábban (347/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján)	Országos Vízügyi Főigazgatóság, 12 területi vízügyi igazgatóság (Észak-dunántúli, Közép-Duna-völgyi, Alsó-Duna-völgyi, Közép-dunántúli, Dél-dunántúli, Nyugat-dunántúli, Felső-Tisza-vidéki, Észak-magyarországi, Tiszántúli, Közép-Tisza-vidéki, Alsó-Tisza-vidéki, Körös-vidéki), környezetvédelmi igazgatási feladatokhoz kapcsolódóan a Nemzeti Környezetügyi Intézet	7 területi környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (Észak-dunántúli, Közép-dunántúli, Dél-dunántúli, Közép-Duna-völgyi, Tiszántúli, Észak-magyarországi, Alsó-Tisza-vidéki, Nemzeti Környezetügyi Intézet	-
Jelenleg (a 481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet és a 482/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet alapján)	Országos Vízügyi Főigazgatóság, 12 területi vízügyi igazgatóság (Észak-dunántúli, Közép-Duna-völgyi, Alsó-Duna-völgyi, Közép-dunántúli, Dél-dunántúli, Nyugat-dunántúli, Felső-Tisza-vidéki, Észak-magyarországi, Tiszántúli, Közép-Tisza-vidéki, Alsó-Tisza-vidéki, Körös-vidéki)	7 területi *környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség* (Észak-dunántúli, Közép-dunántúli, Dél-dunántúli, Közép-Duna-völgyi, Tiszántúli, Észak-magyarországi, Alsó-Tisza-vidéki)	Nemzeti Környezetügyi Intézet

1. táblázat: Igazgatási szervek rendszerek 2014. január 1-je előtt és után

	Vízügyi hatósági szervek	Környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági szervek	Vízvédelmi hatósági szervek
Korábban (347/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján)	10 területi környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (Észak-dunántúli, Nyugat-dunántúli, Közép-dunántúli, Dél-dunántúli, Közép-Duna-völgyi, Tiszántúli, Felső-Tisza-vidéki, Észak-magyarországi, Közép-Tisza-vidéki, Alsó-Tisza-vidéki)	Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség, 10 területi környezetvédelmi, természetvédelmi ás vízügyi felügyelőség (Észak-dunántúli, Nyugat-dunántúli, Közép-dunántúli, Dél-dunántúli, Közép-Duna-völgyi, Tiszántúli, Felső-Tisza-vidéki, Észak-magyarországi, Közép-Tisza-vidéki, Alsó-Tisza-vidéki) (és egyebek, pl. OMSZ)	-
Jelenleg (a 481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet és a 482/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet alapján)	*Országos Vízügyi Hatóság*, 12 területi *vízügyi hatóság* (Észak-dunántúli, Közép-Duna-völgyi, Alsó-Duna-völgyi, Közép-dunántúli, Dél-dunántúli, Nyugat-dunántúli, Felső-Tisza-vidéki, Észak-magyarországi, Tiszántúli, Közép-Tisza-vidéki, Alsó-Tisza-vidéki, Körös-vidéki)	*Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség*, 10 területi *környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség* (Észak-dunántúli, Nyugat-dunántúli, Közép-dunántúli, Dél-dunántúli, Közép-Duna-völgyi, Tiszántúli, Felső-Tisza-vidéki, Észak-magyarországi, Közép-Tisza-vidéki, Alsó-Tisza-vidéki) (és egyebek, pl. OMSZ)	*Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség*, 10 területi *környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség* (Észak-dunántúli, Nyugat-dunántúli, Közép-dunántúli, Dél-dunántúli, Közép-Duna-völgyi, Tiszántúli, Felső-Tisza-vidéki, Észak-magyarországi, Közép-Tisza-vidéki, Alsó-Tisza-vidéki) (és egyebek, pl. OMSZ)

2. táblázat: Hatósági szervek rendszerek 2014. január 1-je előtt és után

Ami a legfontosabb vízügyi igazgatási feladatokat illeti, az OVF irányítja a területi vízügyi igazgatóságok tevékenységét, ellátja a vizek kártételei elleni védelmet, összefogja a vízrajzi tevékenységet, egységes vízügyi nyilvántartást vezet (Vízgazdálkodási Információs Rendszer (VIZIR)), végzi a vizek állapotértékelését, és ellátja a közműves vízellátással és a szennyvízkezeléssel kapcsolatos feladatokat. Ezeken kívül irányítja az igazgatóságok vagyonkezelésében lévő felszíni vizek, vízfolyások és csatornák, vízgazdálkodási rendszerek és védművek fenntartását, üzemeltetését, rekonstrukcióját és fejlesztését, az igazgatóságok fenntartásában, üzemeltetésében lévő vízfolyásokon és csatornákon az öntözési célú vízszolgáltatást, a felszíni és a felszín alatti vízkészletekkel való gazdálkodást, a lehetséges víznyerő területek távlati ivóvízbázissá nyilvánításával kapcsolatos igazgatósági feladatellátást, valamint az Ivóvízminőség-javító Program végrehajtását.

A területi vízügyi igazgatóságok a fenti feladatok konkrét megvalósítását végzik, így a vízkárelhárítást, az árvízvédelmi létesítmények fejlesztését és fenntartását, azokon a védekezést és az árvízmentesítést, üzemeltetik és fejlesztik a vízrajzi észlelőhálózatot, kezdeményezik a lehetséges víznyerő területek távlati ivóvízbázissá nyilvánítását, valamint ellátják a vizeink állapotértékelésével kapcsolatos területi feladatokat. Ami pedig a geotermikus energiát hasznosítók szempontjából talán a legfontosabb, „***az igazgatóság vagyongazdálkodási feladatai körében fenntartja, üzemelteti és fejleszti az állami tulajdonban lévő vizeket (felszíni vizek, felszín alatti vizek és felszín alatti vizek természetes víztartó képződményei)***, valamint egyes állami tulajdonú vagyontárgyakat". Az előbbihez kapcsolódóan a vízkészletekkel való gazdálkodás körében gondoskodik „a vízkészletek térbeli, időbeli, mennyiségi és minőségi számbavételéről és azok elosztásáról, a vizek hasznosítási lehetőségeinek megőrzéséről a természetes vizek hasznosíthatósági feltételeinek rendszeres ellenőrzésével, a vízhasználatot akadályozó vízminőségi károk megelőzésével, csökkentésével és elhárításával, a vizek mennyiségi és minőségi védelme érdekében a távlati ivóvízbázisok megóvásáról, védőidomainak, illetve védőterületének meghatározásáról, valamint ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséről".

A vízügyi hatóságok tekintetében fontos kiemelni, hogy „a hatóság az igazgatóságtól elkülönült, jogszabályban meghatározott önálló feladat- és hatáskörrel rendelkezik. A hatóság vezetőjét e hatáskörében az igazgató nem utasíthatja." Ugyanezek érvényesek az OVF és az Országos Vízügyi Hatóság (OVH) viszonyában is.

Valamennyi vízjogi engedélyezési eljárás és a vízkészletjárulék nyilvántartása a vízügyi hatóságokhoz került. Az előzetes vizsgálati, környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárások azonban a környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőségek hatáskörébe tartoznak.

Lényeges még az egyes ügyfajtákba bevonandó szakhatóságokat is áttekinteni, amit a könnyebb követhetőség érdekében szintén táblázatos formában teszünk meg (3. táblázat).

Ügytípus	Hatóságok	Szakhatóságok
Vízjogi engedélyezési eljárások	első fokú: vízügyi hatóság, másodfokú: OVH	első fokú: környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség, másodfokú: OKTF
Vízjogi engedélyezési eljárás, ha az geotermikus energia kinyerése felszín alatti víz kitermelését igényli	első fokú: vízügyi hatóság, másodfokú: OVH	első fokú: környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség, bányakapitányság, másodfokú: OKTF, MBFH
500 m-nél mélyebben elhelyezkedő mélységi vizek felszínre hozatalára irányuló eljárás	első fokú: vízügyi hatóság, másodfokú: OVH	első fokú: bányakapitányság, másodfokú: MBFH
Vízbázisok, vízilétesítmények védelmének vizsgálata (123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet)	első fokú: vízügyi hatóság, másodfokú: OVH	első fokú: környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség, másodfokú: OKTF
Ivóvíz, ásvány- és gyógyvíz fogyaszthatóságának, felhasználhatóságának vizsgálata közcélú vízilétesítmény létesítéséhez, üzemeltetéséhez vagy védőidom kijelöléséhez kapcsolódóan	első fokú: vízügyi hatóság, másodfokú: OVH	első fokú: kormányhivatal népegészségügyi szakigazgatási szerve, másodfokú: ÁNTSZ OTH
Gázveszélyes vízkészletet igénybe vevő vízmű létesítése vagy üzemeltetése	első fokú: vízügyi hatóság, másodfokú: OVH	első fokú: katasztrófavédelmi igazgatóság, kormányhivatal népegészségügyi szakigazgatási szerve, másodfokú: BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, ÁNTSZ OTH
Felszín alatti ivóvíz, ásvány- és gyógyvíz fogyaszthatóságának, felhasználhatóságának vizsgálata tényfeltárási, beavatkozási vagy kármentesítési eljáráshoz kapcsolódóan	első fokú: környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség, másodfokú: OKTF	első fokú: kormányhivatal járási hivatala járási népegészségügyi szakigazgatási intézete, másodfokú: kormányhivatal népegészségügyi szakigazgatási szerve
Felszín alatti vizek minőségét, egészségkárosítás nélküli fogyaszthatóságát, felhasználhatóságát befolyásoló körülmények előzetes vizsgálati, környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárásai	első fokú: környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség, másodfokú: OKTF	első fokú: kormányhivatal népegészségügyi szakigazgatási szerve, másodfokú: ÁNTSZ OTH
Környezetvédelmi felülvizsgálat vízgazdálkodási szempontból való indokoltságának vizsgálata	első fokú: környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség, másodfokú: OKTF	első fokú: vízügyi hatóság, másodfokú: OVH

3. táblázat: Egyes ügyfajták esetén eljáró hatóságok és a bevonandó szakhatóságok

(Folytatás a(z) 1. oldalról)

jövő támadásokkal szemben. Csak 2003 decemberében értünk el oda, amikor láttuk, hogy az egyesület létét immár nem veszélyeztetheti semmi, és nekiállhatunk a szakmai munkának. Ennek első lépésének gondoltam létrehozni egy önálló és rendszeresen megjelenő újságot, aminek a Földhő Hírlevél nevet adtam. Az elgondolás természetesen nem csak tőlem származott. A 2003-as rendkívülinek tekinthető évben az elnökség hat alkalommal ülésezett, és igyekeztem ezekre az ülésekre írásos beszámolókat készíteni. Részben ez adta az ötletet ahhoz, hogy a beszámolók témái közül többet a nagyközönség elé is tárhatnánk. Az akkori elnökségi tagok, illetve a felügyelőbizottság elnöke is bátorított, hogy ezeket az írásokat tegyük hozzáférhetővé tagjaink részére.

Én magam is fontosnak tartottam, hogy az egyesületi tagok folyamatosan értesüljenek a szervezet életéről, illetve általában a geotermikus szakmát érintő eseményekről, egyben legyen meg a fizető tagoknak az az előnye az egyesületen kívüli szakemberekkel szemben, hogy ilyen értesüléseik első kézből származhatnak egy egyesületi újságból. Ezt a filozófiát, hogy tudniillik a Földhő Hírlevelet csak az egyesület tagjai között terjesztettük, még nagyon sokáig fenntartottuk. Nem kizárt, hogy keletkezett olyan tagfelvételi kérelem is, amely részben a Földhő Hírlevélhez való hozzáférés érdekében született. Jelenleg már csak a legutolsó egy év számait nem jelentetjük meg a legszélesebb közönség felé, követve azt a gondolatot, hogy azért az sem árt, ha az egyesület véleményét mások is megismerik.

Néhány statisztikai adat. A tíz év alatt eddig 44 lapszámot sikerült megjelentetnünk. Ebben közel félszáz szerző mintegy 150 cikke jelent meg. A cikkek többsége eredeti, azaz elsődleges közlés volt, ami a lap értékét erősen megnövelte. Ezúton szeretném kifejezni hálás köszönetemet mindazon tagjainknak és külsős személyeknek, akik a lap színvonalas tartalmához cikkeikkel hozzájárultak.

A Földhő Hírlevél külsőleg is sokat változott az elmúlt 10 év során. Kezdetben fekete-fehér nyomtatású példányok jelentek meg kevés képpel és diagrammal. Később sikerült színes nyomtatásra áttérni, ami a lehetőségeinket jelentős mértékben javította.

A Földhő Hírlevél címlapjának változása

A lap tördelését nagyon sokáig személyesen én készítettem, előbb a nem igazán erre a feladatra kifejlesztett Microsoft Word programmal, később a Publisher nevű kiadványszerkesztővel. Mondhatom, számomra nagy kihívás volt, hogy negyedévről negyedévre olyan lapszámokat alkossak meg, amelyek jól kitöltik a teret, arányosak, érthetőek és tartalmasak. Aki már foglalkozott újságírással és/vagy szerkesztéssel, pontosan tudja, hogy milyen gyötrelmekkel jár az utolsó cikkek beillesztése a lapba, ott ugyanis már a maradék hellyel kell gazdálkodni, és csak meghatározott számú betűhely áll a szövegíró rendelkezésére. Részben az ebbéli járatlanságom, részben a cégemnél megnövekedett munkamennyiség miatt a 2000-es évek vége felé egyre terhesebb lett a Földhő Hírlevél szerkesztése számomra. Ekkor kértem és kaptam segítséget az akkor egyetemi hallgató Trogmayer Évától, akinek ezért külön hálával tartozom.

Újabban a Porció Kft.-ben dolgozó kollégáimra hárul a legtöbb feladat mind a cikkírásban, mind a lapszerkesztésben, és nagyon remélem, hogy fiatalos lendületük még sokáig eltart.

Mondjuk a következő 10. év végéig.

(SzG)

Rendeződött a termálvizek felszíni elhelyezésének kérdése

Fordult a kocka: a visszasajtolás lehetőséggé vált

Interjú Bakó Dániellel, a Fiatal Gazdák Szövetsége - AGRYA Termáltagozatának elnökével.

Csatát nyertek a mezőgazdasági felhasználók: a visszasajtolás kötelezettségből lehetőséggé vált. Jelentős mértékben csökkentek egyes bírságtételek, illetve a vízkészletjárulék, ami éves szinten több millió forint pluszt jelent a kasszában. Rendeződött a felszíni elhelyezés kérdése is. Bakó Dániel szentesi gazdával, az AGRYA Termáltagozatának elnökével arról beszélgettünk, hogyan zajlottak a tárgyalások, és hogy vajon lesz-e még bárki, aki ezek után a visszasajtolást választja. Szerinte igen, ő bízik a felhasználók lelkiismeretében, mondja.

– *Fontos jogszabályi változások történtek a közelmúltban, olvasható az AGRYA sajtóközleményében. Mit jelent ez?*

– Nyár elején módosult a vízgazdálkodási törvény: nem kell visszatáplálni a kitermelt termálvizet. Igazából most e változásnak a végrehajtási utasításai láttak napvilágot a ta-

valy december 31-én megjelent Magyar Közlönyben. Ezek végre rendezik a felszíni elhelyezés szabályait. Ez eddig gyakorlatilag tiltott volt. Most viszont szabályozták, hogy a kitermelt és lehűtött termálvizet – a benne lévő anyagok függvényében – hogyan lehet a felszínen elhelyezni. Két lehetőség adott: engedhetjük felszíni befogadóba és ideiglenes vízfolyásba. Előbbi valamilyen olyan mesterséges létesítmény, édes vizű élőhely, ahol a víz minimum egy évet tartózkodik, és csak akkor kerül elvezetésre, ha öntözési időszakon kívül vagyunk. Ha pedig nagyon jó minőségű a víz, akkor egyből lehet ideiglenes vízfolyásba vezetni, onnan pedig valamilyen folyóba kerülhet.

A következő lényeges pont a felszíni elhelyezést övező bírságtételek változása. Több díjtétel is változott, például a nátrium kibocsátási értéke: minden más oldott anyaggal együtt, ami a vízben van, a felére csökkent. Ezen kívül a vízkészletjárulék esetén a bennünket sújtó 7,5-es szorzó 2-re csökkent. Ez azt jelenti, hogy 3,5-szer kevesebb VKJ-t kell fizetni a felhasználást követően.

– Mióta zajlott az egyeztetés és kik vettek részt benne?

– Három éve kezdődött az egyeztetés. Ahogy az MGtE, úgy az Agrya és más szervezetek is próbálták a maguk igazát érvényesíteni. Úgy gondolom, hogy az Agrya és az MGtE közös álláspontot képviselt a termálvíz-felhasználás ösztönzésének és a felszíni elhelyezés lehetővé tételének tekintetében. Az Agrya színeiben volt lehetőségem arra, hogy részben a sajtón keresztül, részben pedig direkt módon kapcsolatba kerülhessek a szakminisztériummal. 2011 óta folyamatosan egyeztettünk, de ketté választanám a kommunikációt. A kommunikáció egyik iránya egy közösségi érdek érvényesítéséről szólt – nyilván itt a kertészekről van szó, akik továbbra is szeretnének termálvizet használni és zöldséget termeszteni. A kommunikáció indulásával párhuzamosan azonban a családunk komoly krízisbe került. Mi PB gázzal fűtöttünk rá a berendezéseinkre, és a PB gáz ára a 2010-2013 közötti időszakban megduplázódott. Látszott, hogy technológiát kell váltani: termálenergiát kell bevonni. Ez kútfúrást jelentett, de akkor még semmi kilátás nem volt rá, hogy egyszerű halandó termálkutat fúrjon, hiszen a hatóságok és az akkori jogszabályi környezet pont az ellenkezőjét támogatta.

2011-ben kiírtak egy kertészet korszerűsítési pályázatot, amelyben már volt lehetőség termelő termálkút fúrására. Ehhez le kellett folytatnunk egy engedélyezési eljárást is, de az volt a probléma, hogy míg a pályázat termelő termálkútra vonatkozott, addig a létesítési engedély csak úgy születhetett meg, ha visszasajtoló kút is épül. Megterveztettük és leadtuk a pályázatot, de abban maradt a családi kupaktanács, hogy a fúrást csak akkor kezdjük el, ha módosul a jogszabály.

Aztán 2012-ben jött egy átmeneti rendelkezés, mely arról szólt, hogy a mezőgazdasági termelőknek nem kell visszasajtolni a termálvizet. Ez nagyjából egy időben történt azzal, hogy mi megnyertük a pályázatot. Belevágtunk hát a kút fúrásába, és bíztunk abban, hogy mivel nincs lehetőségünk visszasajtoló kutat fúrni, véglegesen is módosulhatnak a jogszabályok. 2013-ban fel is tört a víz, közben pedig folyamatos kommunikációt folytattunk a sajtón keresztül és a szakminisztériumban is az ügy előmozdítása érdekében. Konferenciákon találkoztunk az illetékesekkel és személyesen is belátogattunk a minisztériumba. Ez nem azt jelenti, hogy csak nekünk köszönhető az előrelépés, de azt igen, hogy mi is részesei voltunk ennek.

– Tehát az Agrya és a szakminisztérium között ment a folyamatos egyeztetés. Kivel tárgyaltak még?

– Az Agryával is tárgyalt a szakminisztérium, de tárgyalt más szakmai szervezetekkel, például az MGtE-vel is. Természetesen mi, szakmai szervezetek is kommunikáltunk egymással, igyekeztünk a teljes szakmát lefedni. Van, akivel egyetértettünk és van, akivel nem. Súrlódások is akadtak bőven.

– Milyen súrlódások?

– Két véglet között mozgunk, van, aki szerint vissza kell sajtolni, és van, aki szerint nem. Előbbiekkel mi nem tudunk egyetérteni, mert az alap probléma épp az, hogy nem lehet visszasajtolni. Azt mondják, hogy elfogy a víz, de nézzük a gyakorlati példát! Az öt négyzetkilométeren belül lévő tizenkét termálkút közé fúrtunk egy tizenharmadikat Szentesen, mégis pozitív lett. Vagyis nem fogyott el a víz alólunk, pedig negyven éve táplálja a szentesi termáltavat, ahol egyébként olyan élővilág jött létre, amely kiérdemelte a Natura 2000-es védettséget. Negyven-ötven nagy kócsagot lehet ilyenkor is megszámolni, ami hihetetlen dolog! Az észszerű, energiatakarékos, nem pazarló felhasználás nem környezetkárosító, hanem éppen az ellenkezője!

Mi nem azon vagyunk, hogy pazaroljunk, és csak úgy eresszük ki a meleg vizet a nagyvilágba! A lényeg, hogy okosan használjuk. A szentesi egy jó, működőképes példa, nem környezeti kárt, hanem környezeti értéket hozott létre, az elmúlt évtizedekben mégis azt mondták, hogy tönkreteszszük a környezetet. A probléma alapvetően az, hogy ezt nem tisztázták eddig. Ki tudja azt bizonyítani, hogy biztosan visszsa lehet sajtolni a homokkőbe? Miért azoknak kell bizonyítani, akik az ellenkezőjét mondják? Eddig ez volt: vissza kellett sajtolni, mégsem láttunk semmi bizonyítékot arra, hogy ez valóban elengedhetetlen.

– Nem az arany középutat kellene inkább követni? Ahol lehet, ott sajtolják vissza, ahol nem lehet, ott ne.

– De, és a jelenlegi jogszabály is ezt támogatja, hiszen aki visszasajtolja a vizet, annak nem kell vízkészletjárulékot fizetnie. Én hiszek ebben! Ez egy működő rendszer, nem ördögtől való, és nem árt a környezetnek.

– Mit gondolsz, az megtörténhet, hogy ezek után senki nem akar majd visszasajtolni? Jobban megéri majd elengedni a vizet, mint visszatáplálni?

– Miért érné meg jobban, miért volna egyszerűbb, ha például egy hegyvidéki kútról beszélünk, ahol nincsen lehetőség víztározót építeni? Nem értek egyet azzal, hogy azért, mert valaki nem tudja visszasajtolni a vizet, olyan súlyos járulékokat kelljen fizetni, amelyek ellehetetlenítik. A visszasajtolás itt nálunk, az Alföldön jelenti a legnagyobb problémát. A mi talpunk alatt homokkő van, de azt tudjuk, hogy karsztba például gond nélkül vissza lehet táplálni a vizet. Tehát nem értem, ha ez így van, miért ne tenné meg az a felhasználó, aki megteheti! Hatni kell az emberekre, hogy minél környezettudatosabbak legyenek! A cél az – és ez a hatóságon kívül a felhasználók lelkiismeretén is múlik –, hogy a lehető legfenntarthatóbb módon üzemeltessünk kutakat.

– Nehéz bízni abban, hogy mindenki lelkiismeretes lesz, ha ilyen nagy pénzekről van szó. Felmerült ez a tárgyalások alatt?

– Igen, nem is kevésszer. De felteszek én is egy kérdést. Hol vannak azok, akik eddig állították, hogy vissza lehet sajtolni itt az Alföldön? Most miért nem állnak ki és bizo-

nyítják, hogy ez tökéletesen működik? Azért, mert meglehet, hogy ők sem sajtoltak vissza... Mi nem azért harcolunk, mert pazarolni akarjuk a vizet. Mi tudunk fenntartható rendszereket építeni, amik nem károsítják, hanem szolgálják a környezetet. Mi rendet akarunk: ellenőrizhető és fenntartható rendszert.

– Felmerül az a kérdés is, hogy ha a bírságtételek csökkentek, akkor az nem fog-e egyeseket további csalásra ösztönözni. Nem esett-e ezzel a változtatással át a törvényhozás a ló másik oldalára, nem lesz-e még több a titokban elfolyatott víz, és még kevesebb a befolyó pénz?

– Nem értem, hogy lehet csalni, ha vízórák vannak felszerelve. De a jogszabály betartatása és a hatósági jogkörök gyakorlása nem is a felhasználó feladata, hanem a hatóságé. Erre nem látok rá. Az igaz, hogy minél drágább valami, annál jobban ösztönzi a feketekereskedelmet – pont, mint az ÁFA esetén. Ha nem 27 százalék lenne az ÁFA, hanem jóval kevesebb, többen fizetnék becsületesen. Szerintem viszont alapvetően nem ez a probléma. Az egész rendszer működésével volt a baj, jogbizonytalanságban éltek a felhasználók, és nem is tűnt korrektnek a magas 7,5-ös szorzó.

– Számszerűsítve mekkora különbséget jelent ez évente?

– Egy közepes hőmérsékletű kútnál egy-két milliós különbséget jelent.

– Mennyire volt nehéz meggyőzni a törvényhozókat? Most látszik egy nagyon erős, mezőgazdaságot támogató lobbi. Ez könnyebbé tette a dolgot?

– Igen, a 2012-es módosítás egyértelműen a mezőgazdasági felhasználókat célozta. Sok kritika is érte az egyéb felhasználók részéről, diszkriminatívnak nevezték és kifogásolták, hogy nem ösztönzi a kaszkád felhasználást. Én ezt nem így éreztem. Úgy gondolom, hogy ha termálvízhasznosításról van szó, akkor továbbra is a kertészet és az állattenyésztés bizonyos típusai tudják a legjobban felhasználni ezt az energiát. Ezekben az ágazatokban nem a hőt értékesítjük, a hőt termelési eszközként használjuk. Jó minőségű és garantáltan vegyszermentes zöldséget állítunk elő. Ha a hőt távhő formájában adják el a lakás tulajdonosának, akkor az energia sokkal szűkebb rétegben hasznosul, és nem lesz része a termelésnek. A kettő között óriási különbség van! Sokkal jobb helye van egy termelési folyamatban ennek az energiának, mint egy rövidebb láncban. Ha viszont magas hőmérsékletű vizeket nyerünk ki, akkor akár építkezhet egymásra a két hasznosítási mód.

– A sajtóközlemény szerint a közigazgatási eljárás eddig minden eszközzel próbálta visszarendezni az elért módosításokat. Ez most kizárt?

– Nem tudom. Mi azt szoktuk mondani, hogy egyszerű parasztgyerekek vagyunk, és csak elmondjuk, mit gondolunk, és lehetőség szerint próbáljuk azt a mikrokörnyezetet képviselni, ahol élünk. Mi nem vagyunk sem jogászok, sem minisztériumi alkalmazottak. Erre nincs rálátásom. Én egy dolgot tudok, hogy arra, amit kérdeztünk, kaptunk válaszokat, végül pedig eljutottunk odáig, hogy lényegesen felhasználóbarátabbá vált a jogszabályi környezet. Az, hogy itt Magyarországon korszerű mezőgazdasági létesítmények épüljenek, termálvíz nélkül lehetetlen, és bizony ahhoz, hogy befektetőt vagy pénzügyi partnert tudjunk találni, rendezett jogszabályi környezetre van szükség.

– Garanciát kaptatok arra, hogy ezt nem fogják kényük-kedvük szerint változtatgatni?

– A törvényhez parlamenti döntés kell. Úgy gondolom, ez óriási dolog, eddig is mentünk előre, ezután is fogunk. Akárhogy is nézzük, a minisztériumon belül egyetértést tapasztaltunk. Nem az történt, hogy egy-két ember kitalált valamit, és úgy lett. Ez jó alapot jelent majd a magyar kertészet fejlődésének, amire már nagy szükség volt. Azok a berendezések és kúthasznosítási technikák, melyekkel ma dolgozunk, már elavultak. Ha nem korszerűsítünk, akkor a termálvíz-felhasználás sem fog korszerűsödni. Most vagyunk azon a ponton, hogy átléptünk végre a visszasajtolási dogmán, és kezdődhet a fejlődés.

Az MGtE-t nem vonták be

A Magyar Geotermális Egyesület és a Vidékfejlesztési Minisztérium között 2010-től a mai napig semmilyen hivatalos tárgyalás nem folyt. A jogszabályok előkészítésébe és véleményezésébe az egyesületet nem vonták be. Az MGtE minden lehetséges fórumon kezdeményezte, hogy a vitás kérdésekről kezdődjön egyeztetés, sikerrel azonban nem járt. A Minisztérium ugyan tudomással bírt arról, hogy tavaly áprilisban nem csatlakoztunk a *Vízhang* petícióhoz, sőt, önálló állásfoglalásunkat felhasználta saját álláspontjának szakmai alátámasztására, mindez azonban kevésnek bizonyult ahhoz, hogy a várható változásokról legalább értesítést kapjunk. *(SzG)*

Egy másik különös vízszintcsökkenés

Az álló kút vízszintje évek alatt jobban csökkent, mint amikor üzemelt

A Földhő Hírlevél legutóbbi számában a Szeged-Felsővároson 1992-ben tapasztalt érdekes vízszintcsökkenést mutattuk be. Az alábbi példa szintén szegedi, és a valamikori Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem (SZOTE) 1965-ben fúrt B-415 kataszteri számú kútjáról szól.

Ezt a termálkutat már kimondottan energiatermelési céllal mélyítették le. Ennek megfelelően a termálvíz hőjével kezdetektől fogva a klinikai intézményeket fűtötték. Az 1980-as évek elején egy átfogó rekonstrukcióval új vezetékeket fektettek le és új hőközpontokat alakítottak ki. Harminc év távlatából már nehéz kideríteni az akkori eseményeket, de elbeszélések szerint az új rendszer csak néhány hónapig tudott működni, mert a két évtizedig pozitívan termelő kút a fűtési idény közepén váratlanul „elapadt”, azaz a szükséges nyomáson nem volt képes a korábban tőle megszokott vízhoza-

mot szolgáltatni. A csökkenés viszonylag rövid időn belül olyan drasztikus volt, hogy a termálhő-szolgáltatást meg kellett szüntetni, és vissza kellett állni gázfűtésre. Ez valamikor 1983-84 fordulóján következett be. Érdekes, hogy búvárszivattyú beépítése fel sem merült.

Ezt követően a kút 1991 nyaráig egyáltalán nem üzemelt. Újraindítására több elképzelés is született, míg végül a klinika úgy döntött, hogy a termálvízfűtést a Porció Kft.-vel mint szakmai befektetővel kívánja megvalósítani. Így került sor 1991 augusztusában a kút próbatermeltetésére, majd ugyanennek az évnek a végén a folyamatos üzembeállítására. Természetesen a vizet már csak búvárszivattyúval lehetett kitermelni.

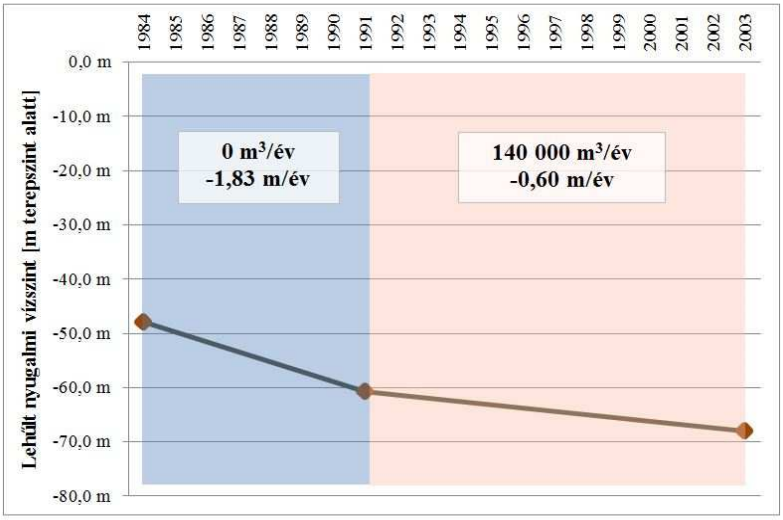
Búvárszivattyú motorja a kútfejen

A SZOTE és a Porció Kft. között megkötött szerződés 2002. október közepén járt le. Ekkor a vállalkozó által kiépített és 11 évig üzemeltett rendszer térítésmentesen az egyetem tulajdonává vált, és az üzemeltetést ők végezték tovább. A búvárszivattyú gyors meghibásodása miatt azonban a termálvíz-hasznosítás még 2002 novemberében újra megszűnt. A kút újraindítása a jelenleg folyó geotermikus fejlesztés eredményeképpen várható 2014-ben.

Rendelkezésünkre áll több olyan kútmérési adat, amelyből a nyugalmi vízszint kiolvasható, így annak változása 1984 és 2003 között nyomon követhető. Ezek közül a legfontosabbak:

Mérés időpontja	Nyugalmi szint
1984. június 1.	-48,0 m
1991. június 4.	-60,8 m
2003. június 6.	-68,0 m

Az adatokat diagramban is feldolgoztuk.

Szembetűnő, hogy a kút nem működése alatti körülbelül 7 év folyamán a nyugalmi vízszint csaknem 13 m-t csökkent. Fontos hangsúlyozni, hogy ebben az időszakban egyetlenegy köbméter vizet sem termeltek ki a kútból.1991-től 2003-ig a csökkenés csak ~7 m volt, pedig akkor évente átlagosan 140.000 m^3 volt a vízkitermelés. *A hévíztároló nyomásszintjének csökkenési üteme az üzemen kívüli időszakban éppen háromszorosa volt annak, mint amikor a kutat folyamatosan termeltették.*

A meglepő eredmény értékelésével nem foglalkozott még senki. Ezért is adtam közre, amit a kútról tudtam. *(SzG)*

EGYESÜLETI HÍREK

Az MGtE elnöksége január 17-ei ülésén 1 új tag felvételéről döntött. Természetes személyként csatlakozott az egyesülethez Szőke Ferenc (Veszprém).

RENDEZVÉNYEK

XI. ENERGOexpo Nemzetközi Konferencia és Szakkiállítás

Helyszín: ***Debrecen, Kölcsey Konferencia Központ***
Időpont: ***2014. február 20-21.***

A rendezvényen az energetikai szektor és a szakmai szervezetek képviselői állítanak ki.
Bővebb információ:
http://www.energoexpo.hu/

VIII. Renexpo Central Europe

Helyszín: ***Budapest, SYMA Rendezvény- és Kongresszusi Központ***
Időpont: ***2014. március 12-13.***

A Renexpo Central Europe Magyarország megújuló energiákra és a jövőbeni energiahatékony megoldásokra fókuszáló nemzetközi kiállítása. A rendezvény innovatív termékek és technológiák bemutatkozási lehetőségét kínálja egy magas színvonalú kiállítás és több szakmai konferencia keretében a piaci szereplők, gyártók, tervezők, kutatók és szolgáltatók számára. A Nemzeti Külgazdasági Hivatal (http://www.hita.hu) az Enterprise Europe Network bevonásával térítésmentes nemzetközi üzletember találkozót és céglátogatást is szervez a Renexpón.
Bővebb információ:
www.renexpo-budapest.com

RENEO - Nemzetközi megújuló energia szakkiállítás

Helyszín: ***Budapest, HUNGEXPO***
Időpont: ***2014. április 2-6.***

A nemzetközi szakkiállítás a megújuló energiaforrások, energiatermelés, -ellátás, -tárolás, erőművek, energetikai háttéripar, épületvillamosság, környezetvédelem, K+F, szolgáltatások, energiahatékony építés, valamint a fűtés-, hűtés - és klímatechnika témakörök termékkínálatát foglalja magába.
Bővebb információ: *http://www.reneo.hu*

Magyar Geotermális Egyesület
Postacím: 1021 Budapest, Ötvös J. u. 3.
Tel: (1)-224 0424, fax: (1)-214 5953
E-mail: info@mgte.hu, szitag@mgte.hu
Honlap: www.mgte.hu